

ЛІТЕРАТУРНА СПАДЩИНА ЛЕВКА БОРОВИКОВСЬКОГО В УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ ТА НА ФІЛОЛОГІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТАХ ЗВО

Окрім того, що Л. Боровиковський виступив в українській літературі як поет-романтик і новатор, котрий зробив помітний внесок у розвиток жанрів, популяризував народну творчість, підносив статус української мови, укладав словник, робив високохудожні переклади, що сприяли розвиткові вітчизняної культури, символічно, що значну частину зусиль поета було покладено на вітвар сумлінної освітянської праці.

Митець працював у Курській гімназії вчителем історії, географії і латинської мови, у Новочеркаській гімназії, у Полтавській чоловічій гімназії вчителем латини та у Полтавському інституті шляхетних пані викладачем географії і словесності. У робочих колективах усіх цих закладів Л. Боровиковський користувався високим авторитетом завдяки освіченості й вимогливості до себе [1, с. 14]. Тому ще й з цієї причини цілком закономірно, що творчий доробок письменника тією чи іншою мірою вивчається у вітчизняних закладах загальної середньої і вищої освіти.

Так, зазначимо, що, по-перше, програмою з української літератури для 9 класів загальноосвітніх навчальних закладів України передбачено ознайомлення учнів з творчістю Л. Боровиковського серед доробку інших поетів-романтиків на оглядовому занятті, присвяченому літературі українського романтизму. Як результат уроку можуть бути такі очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності здобувачів і оволодіння ними такими предметними і ключовими компетентностями, як-от: учні знають загальну інформацію про розвиток романтизму в Україні,

називають провідних діячів та осередки романтичного руху, твори романтизму в музиці та образотворчому мистецтві, пояснюють значення романтизму для нового етапу розвитку літератури; виявляють зв'язок літератури романтизму з філософією, міфологією, фольклором, іншими видами мистецтва, а також усвідомлюють важливість емоційної і почуттєвої сфери в житті людини [3, с. 67–68].

По-друге, програмою для 9 класів загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням української літератури додатково до вищенаведеного зазначено ознайомлення учнів з байкарською творчістю поета-романтика Л. Боровиковського [4, с. 20].

На нашу думку, у цьому контексті для забезпечення якісного засвоєння здобувачами пропонованого матеріалу вчитель може організувати навчальну діяльність таким чином, щоби вибудувати систему власних дій і низку завдань, як-от: донести до учнів відомості щодо захоплення фольклором письменників-романтиків і розвитку жанру балади задля вираження світосприймання митців, запропонувати здобувачам прочитати вибрані балади Л. Боровиковського, визначити їх проблематику й особливості лексики, проаналізувати образи героїв і особливості їх зображення, виокремити використані художні засоби пейзажів, запропонувати учням намалювати ілюстрації до балад, організувати конкурс малюнків тощо.

Розробниками курсів з історії української літератури ХІХ ст. для студентів філологічних факультетів вітчизняних закладів вищої освіти зазвичай заплановано ознайомлення здобувачів з матеріалами щодо життя й творчості поета й байкаря Л. Боровиковського в широкому контексті розвитку романтизму у європейській і українській літературі.

Так, наприклад, в укладеному нами силабусі дисципліни «Українська література від давнини до сучасності у світовому та культурному контексті», що призначена для вивчення студентами 1 курсу освітньої програми «Англійська мова: переклад у бізнес-комунікаціях»

спеціальності 035 «Філологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Київського національного університету технологій та дизайну (КНУТД), передбачено студювання своєрідності розвитку української літератури ХІХ ст., філософських та ідейно-естетичних основ системи художніх напрямів і течій, українського романтизму крізь призму харківської школи романтиків і творчого доробку Л. Боровиковського в рідній темі «Нова українська література ХІХ ст.» [2].

Мета курсу вивчення літератури студентами-філологами – виявлення здобувачами загальних та специфічних національних умов розвитку української літератури у контексті світового літературного процесу, дослідження органічного зв'язку літератури з історією вітчизняного суспільства, усвідомлення соціально-культурного досвіду духовних та культурних надбань українського народу. Для досягнення мети відносно закарбовування студентами відомостей щодо творчих здобутків Л. Боровиковського ми запланували лекційні й семінарські заняття, розробили матеріали для презентації та комплект тестових завдань з наведеної теми.

Ми пропонуємо розвивати уміння студентів інтерпретувати ліро-епічні твори Л. Боровиковського за допомогою розробленої системи творчих завдань, наприклад: написати есе, підготувати виступ про життєвий і творчий шлях поета.

Отже, підсумуємо, що матеріали щодо засад творчості Л. Боровиковського та ролі поета у становленні й розвитку українського романтизму на тлі європейського вивчаються в закладах середньої та вищої освіти та, безумовно, мають навчальний і виховний потенціал.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Крижанівський С. А., Ротач П. П. Видатний представник українського романтизму. *Боровиковський Л. І. Повне зібрання творів* / за ред.: С. А. Крижанівського. К. : Наукова думка, 1967. С. 5–40.

2. Українська література від давнини до сучасності у світовому та культурному контексті. Силабус навчальної дисципліни. Рівень вищої освіти перший (бакалаврський). Галузь знань 03 Гуманітарні науки. Спеціальність 035 Філологія. Освітня програма Англійська мова у бізнес-комунікаціях. К. : Київський національний університет технологій та дизайну, 2021. URL: <https://knutd.edu.ua/ekts/2021/op-ipstn/> (Дата звернення: 10.04.2022).

3. Українська література. 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. К., 2017. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas> (Дата звернення: 10.04.2022).

4. Українська література. 8–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (класів) з поглибленим вивченням української літератури. К., 2013. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas> (Дата звернення: 10.04.2022).